

نگاه کارشناسی یا سیاسی؟

موضوع جمعیم بیمه درمان تامین اجتماعی و بیمه خدمات درمانی، یکبار در سال ۱۳۵۴ در زمان وزارت مرحوم دکتر شیخ الاسلامزاده مطرح شد و باعث شد ۲۰ بیمارستان تامین اجتماعی در اختیار وزارت بهداری وقت قرار بگیرد. اما با وجود تلاش های زیاد، وزارت بهداری آن زمان نتوانست سرویس مناسب و خدمات مورد نیاز بیمه شدگان سازمان تامین اجتماعی را به ایشان ارائه کند. در حالی که سازمان تامین اجتماعی موظف شده بود «نه بیست و هفتم» حق بیمه را در اختیار وزارت بهداری قرار بدهد متاسفانه وزارت بهداری پولی را که از صندوق تامین اجتماعی می گرفت که در بودجه دولت نبود، چه بسا در جاهای دیگری خرج می کرد و سرویس درست و قابل قبولی نیز به بیمه شدگان تامین اجتماعی نمی داد. این موضوع موجب اعتراض سازمان تامین اجتماعی و بیمه شدگان آن شد و پس از مدت ها بحث و جدل، بالاخره در سال های ۱۳۶۸ و ۱۳۶۹ قانون الزام توسط مجلس شورای اسلامی تصویب شد. طبق این قانون، بیمه درمان تامین اجتماعی از وزارت بهداشت و درمان پس گرفته و مستقل اعلام شد. این استقلال بیش از هر چیز به نفع بیمه شدگان سازمان تامین اجتماعی تمام شد. به طوری که آثار آن را تا به امروز در نوع خدمت رسانی به بیمه شدگان می توانیم مشاهده کنیم. سازمان تامین اجتماعی در این سال ها به راستی توانسته در حد توان خود بهترین سرویس را در بیمارستان های ملکی به بیمه شدگان سازمان تامین اجتماعی ارائه کند.

اما چرا بحث جمعیم بیمه های درمانی با وجود چنین پیشینه ای دوباره از سر گرفته می شود؟ این سوال جواب های روشنی دارد که به آن ها توجهی نشده است. بارها کارشناسان مختلف بحث هایی ارائه کرده اند که مسئله ادغام بیمه ها را بلاموضوع می کند. مخرج مشترک بحث کارشناسان اجتماعی و اقتصادی این است که در هیچ کجای دنیا بیمه های درمانی زیر نظر ارائه کننده خدمات قرار نگرفته اند.

مشکل اصلی این است که ما نظامی مطلوب در سیستم بهداشت و درمان خود نداریم. اگر واقعا نمایندگان مجلس و وزارت بهداشت و درمان می خواهند کاری برای درمان این کشور انجام دهند بهتر است قبل از هر چیز به اصلاح زیرساختی بحث درمان در کشور بپردازند. مثل تجربه ای که ۱۸ سال پیش در آلمان و با ابتکار عمل صدراعظم وقت (گرهارد شرودر) رخ داد. آن سال ها در آلمان بیمه شدگان مشکلات زیادی با بیمه ها داشتند و طرح های مختلفی اجرا و رد می شد. تا اینکه «شرودر» راه حل نجات بخش را در اصلاح زیرساخت ها یافت و از ۵۰ تن از اساتید تراز اول دانشگاهی دعوت کرد برای این مشکلات دامنه دار راهلی بیابند. شاید امروز ایران هم به دور از حواشی و سیاسی کاری های مرسوم بیش از هر چیز نیاز به تزریق نگاه علمی، دانشگاهی و کارشناسی در حوزه تصمیم گیری برای بهبود وضعیت درمان کشور و بیمه های اجتماعی داشته باشد.

در این میان متاسفانه فضای متشنجی که بر سر ادغام بیمه های درمانی و مسائل مربوط به آن در کشور شکل گرفته و هر از گاهی داغ می شود، باعث بی توجهی به مسائل ریشه ای تر و مهم تری شده است. به نظر من باید بیمه های اجتماعی و نظام درمان در مرحله اول بکوشند تا طرح های خوب و مفیدی مانند طرح پزشک خانواده را در ایران فرهنگ سازی کنند و سپس به سراغ مباحث دیگر بروند.

از دیگر سو به نظر می رسد سازمان بیمه سلامت ایرانیان نیز به رغم پوشش ۱۰ میلیون نفری، از هدف گذاری های اولیه خود به عنوان سازمانی بیمه گر که قاعدتا باید افراد ناتوان از نظر درآمدی را تحت پوشش قرار دهد، فاصله گرفته است. دلیل این مسئله نیز وجود سطوح متفاوتی از درآمد و تمکن مالی در میان جمعیت تحت پوشش است. به گونه ای که در میان بیمه شدگان این سازمان، افرادی وجود دارند که از توانایی پرداخت حق بیمه نیز برخوردارند اما به رایگان از خدمات این سازمان استفاده می کنند و از آن سو نیز معیار قابل اتکایی برای تشخیص افراد توانمند از نظر بنیه مالی و نیز نیازمندان واقعی به حمایت از سوی این سازمان وجود ندارد. بنابراین در این حوزه نیز می توان به اقداماتی دست زد تا کسری منابع این سازمان، فشار کمتری به طرح تحول نظام سلامت و بانی اصلی آن یعنی دولت وارد آورد.

عضو باز نشستۀ هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی و رئیس سابق بیمارستان شهید لویسانی

تراز تجاری کشور: مثبت ۱/۴ میلیارد دلار

بررسی آمارهای واردات نشان می دهد در ۶ ماه نخست امسال خودرو به ویژه «خودروی سواری» و «قطعات منفصله خودروهای سواری» بیشترین واردات را به ارزش ۸۳۷ میلیون دلار به خود اختصاص داده اند. به گزارش ایرنا در نیمه نخست امسال ۸۳۷ میلیون دلار خودروی سواری وارد کشور شده که ۴/۱ درصد از کل سهم ارزشی واردات را به خود اختصاص داده است. واردات خودروی سواری در این مدت نسبت به دوره مشابه سال گذشته، ۶۸ درصد افزایش داشته است. این افزایش در حالی رخ داده که ارزش بسیاری از اقلام وارداتی با کاهش روبه رو بوده و تراز بازرگانی کشور نیز مثبت ۱/۴ میلیارد دلار گزارش شده است.

۰۴ | کتینه نو

«فرشاد عزیزی»

• خبرنگار •

آمارهای مرکز آمار ایران نشان می دهد نرخ بیکاری در کل کشور مادر سال ۱۳۹۴ معادل ۱۱/۳ درصد بوده است. آماری که زنگ خطر را برای تصمیم سازان حوزه اشتغال و کار در کشور مان به صدا درآورده است. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز از سوی دیگر اعلام کرده که ۲ میلیون و ۴۰ هزار شغل در کشور در طول عمر دولت یازدهم ایجاد شده که به نظر می رسد با نرخ ۱۴ هزار تایی اشتغالزایی سالانه در طول عمر دولت های نهم و دهم فاصله بسیار زیادی دارد. تغییر نگرش ها در دولت تدبیر و امید و ایجاد ۲/۴ میلیون شغل جدید در حالی صورت گرفته که با توجه به میزان پذیرش دانشجوی طی ۱۰ سال گذشته، هر ساله نرخ تقاضای کار از سوی جمعیت تحصیل کرده کشور افزایش می یابد. گزارش مرکز آمار هشدارهای لازم را در این زمینه داده و از سوی دیگر، پتانسیل های بازار کار کشور را برای کارفرمایان و دولت تبیین کرده که از این لحاظ به نظر می رسد ایران در سال های اخیر پتانسیل خوبی در زمینه نیرو و منابع انسانی دارد. زیرا بر اساس این آمارها شاهد نرخ ۳۸ درصدی مشارکت اقتصادی در کشور هستیم. آتیۀ نو بر اساس گزارش جدید مرکز آمار، تحولات بازار کار در طول سال ۹۴ را بررسی می کند.

■ تعریف شاغل در گزارش های آماری

بر اساس تعریفی که مرکز آمار از سال ها پیش در گزارش های خود مد نظر قرار داده، هر فرد بالای ۱۰ سال سن که در هفته حداقل یک ساعت کار کند، شاغل محسوب می شود. کارآموزان، محصلانی که کار می کنند، تمام افراد کادر دائم یا موقت نیروهای مسلح و حتی افرادی که بدون مزد برای یکی از اعضای خانواده

تغییر نگرش ها در دولت تدبیر و امید و ایجاد ۲/۴ میلیون شغل جدید در حالی صورت گرفته که با توجه به میزان پذیرش دانشجوی طی ۱۰ سال گذشته، هر ساله نرخ تقاضای کار از سوی جمعیت تحصیل کرده کشور افزایش می یابد

گزارش آماری «آتیۀ نو» از تحولات مهم بازار کار در دولت یازدهم

ظرفیت های اشتغالزایی صنعت

مانند پدر خود کار می کنند، شاغل به حساب می آیند.

■ نرخ بیکاری سال ۱۳۹۴: ۱۱/۳ درصد

در سال گذشته، ۸۸/۷ درصد از مجموع ۲۴ میلیون و ۱۲۷ هزار نفری که در بازه سنی ۱۵ تا ۶۴ سال قرار داشتند، شاغل بوده اند. ۱۰/۱ درصد از این تعداد مربوط به افراد ۱۵ تا ۲۴ ساله، ۶۲/۱ درصد از این تعداد مربوط به افراد ۲۵ تا ۴۴ ساله و ۲۷/۸ درصد مربوط به افراد ۴۵ تا ۶۴ ساله بوده است. جالب ترین نکته این است که در بازه سنی ۲۵ تا ۴۴ سال، درصد اشتغال زنان با ۶۵/۵ درصد نسبت به ۶۱/۵ درصد آقایان، بیشتر از جمعیت مردان بوده است.

■ روایت سازمان بین المللی کار از نرخ بیکاری در ایران

سازمان بین المللی کار به صورت مداوم آمارهای اشتغال و بیکاری کشورهای مختلف را رصد می کند. این سازمان در مورد نرخ بیکاری کشور ما اعلام کرده که در سال ۱۱،۲۰۱۵ درصد از ایرانی ها بیکار بوده اند. آماری که ۰/۳ درصد کمتر از نرخ اعلامی وزارت کار کشور خودمان است. از سوی دیگر وزارت کار دولت یازدهم اعلام کرده که نرخ بیکاری سال ۱۳۹۴ در میان مردان

پیش بینی

از ۱۰۰ درصد جمعیت شاغلان کشور در سال گذشته، ۱۹ درصد آن ها در میان «صنعتگران و کارکنان مشاغل مربوط به صنعت» دسته بندی می شوند که نشان دهنده اهمیت بخش صنعت در کشور است و می تواند جهت گیری مناسبی به تصمیم سازان در دولت و نهادهای مسئول بخش خصوصی بدهد. رتبه دوم در اختیار «کارگران ساده» است. آن ها به دلیل ارائه خدمات با نرخ ارزان، مورد توجه هر سه بخش اصلی اقتصاد ما هستند. رتبه سوم در اختیار «کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل داری و ماهی گیری» قرار دارد. آن ها نیز سهمی معادل ۱۴/۵ درصد از بازار اشتغال کشور را در دست دارند.

۹/۳ درصد و در میان زنان ۱۹/۴ درصد بوده است. روایت سازمان بین المللی کار هم تقریبا مشابه روایت وزارت کار ایران است. این سازمان در برآورد خود اعلام کرده که نرخ بیکاری مردان در جمهوری اسلامی ایران ۹ درصد و در میان زنان ۱۹ درصد بوده است.

■ ایرانیان در چه سنی با احتمال بیشتری بیکار می شوند؟

بر اساس گزارش مرکز آمار، ۲۹/۴ درصد از آقایان ۲۵ تا ۲۹ ساله در سال ۱۳۹۴ بیکار بوده اند. این رقم برای خانم ها در این بازه سنی ۳۹/۲ درصد گزارش شده است. به طور متوسط بیکاری مردان و زنان در این بازه سنی ۳۲/۴ درصد بوده است. بعد از این رده سنی، بازه سنی ۲۰ تا ۲۴ سال بیشترین میزان بیکاری را با نرخ ۲۳/۶ درصد متوسط میان زنان و مردان داشته است.

■ ایرانیان چطور کار پیدا می کنند؟

نکته جالب گزارش اخیر مرکز آمار، روش های یافتن شغل در میان ایرانیان است. در سال گذشته، ۳۵/۶ درصد از افرادی که موفق شدند سر کار بروند، این شغل را از طریق «پرس و جو از دوستان و

یکشنبه • ۹ آبان ۱۳۹۵ • شماره هفتاد و هفت

A T I V E H N O

آشنایان» پیدا کرده اند. «درج آگهی در روزنامه یا مطالعه آگهی های استخدام» در رده دوم روش های مختلف پیدا کردن کار قرار داشته است. ۱۳/۶ درصد از مردان و زنان شاغل هم تصمیم گرفته اند رأسا با خود کارفرما وارد گفت و گو و مذاکره شوند. ۱۲/۶ درصد از افراد، در مراکز غیردولتی کارایی ثبت نام کرده و از آن طریق موفق به پیدا کردن شغل شده اند. ۹ درصد هم این روش را با مراکز خدمات اشتغال وزارت کار آزمون کرده و موفق شده اند. ۶/۹ درصد از شاغلان سال ۱۳۹۴ روی پای خود ایستاده اند و از طریق جمع آوری وامکان سنجی امکانات و پتانسیل های شخصی و مالی خود، روش خوداشتغالی را پی گرفته اند.

■ دو آماری که می تواند به مسئولان و اقتصاددانان جهت دهد

در میان گزارش مرکز آمار، بندی درباره نرخ مشارکت های اقتصادی فعالان اقتصاد و جویندگان کار ارائه شده است. نرخ مشارکت اقتصادی نشان می دهد چند درصد از جمعیت در سن کار، فعال یعنی شاغل یا بیکار هستند. طبق نتایج گزارش مرکز آمار، نرخ مشارکت اقتصادی در جمعیت ۱۰ سال به بالای کشور مان در سال ۹۴ در کل کشور ۳۸/۲ درصد بوده است. این شاخص در میان مردان ۶۳/۲ درصد و در میان زنان ۱۳/۳ درصد گزارش شده است. همچنین نرخ مشارکت اقتصادی در شهرها ۳۷/۵ درصد و در روستاها ۴۰ درصد بوده است. این نرخ نشان می دهد پتانسیل متقاضیان کار در کشور ما برای انجام کار و ارائه باکیفیت کار در سطح کشور در حال افزایش بوده و پتانسیل خوبی در اختیار کارفرمایان کشور قرار گرفته است. مسئله ای که دکتر علی ربیعی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، نیز بر آن تأکید می کند: «این نرخ، امید را در جامعه افزایش می دهد تا افراد تمایل بیشتری به اشتغال بشان دهند». وی در همین زمینه بیان می کند: «آینده ای بهتر در انتظار جوانان در عرصه های مهارت آموزی پیش بینی می شود». ربیعی مهارت آموزی را مهم ترین برنامه وزارت کار برمی شمارد و اعتقاد دارد: «توانمند کردن افراد جامعه و ارائه آموزش ها به آن ها از مهم ترین اقداماتی است که می تواند در مسیر توسعه اشتغالزایی تأثیرات بسیار مطلوبی داشته باشد». آمارهایی که اعلام شد در حالی است که اگر بازه سنی آمارگیری را به جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر ارتقا دهیم، شاهد خواهیم بود که نرخ مشارکت اقتصادی به ۴۱/۸ درصد افزایش می یابد و این شاخص در میان مردان به ۶۹/۴ درصد و در میان زنان به ۱۴/۴ درصد می رسد.

■ مشارکت جوترین استان ها در کشور در صحنه کار و اشتغالزایی

استان اردبیل با نرخ ۴۳/۷ درصدی مشارکت اقتصادی بالاترین نرخ مشارکت جوبی در اقتصاد و تقاضای کار را در اختیار دارد. رتبه دوم این رده بندی در اختیار مردم خراسان شمالی با نرخ ۴۱/۸ درصد است. رتبه سوم به صورت مشترک از آن یزدی ها و گیلانی ها با نرخ ۴۱/۱ درصد است. این چهار استان دارای بالاترین نرخ مشارکت اقتصادی در کشور هستند.

■ سهم حرفه ها و پیشه ها در اشتغالزایی

از کل جمعیت شاغلان کشور در سال گذشته، ۱۹ درصد آن ها در میان «صنعتگران و کارکنان مشاغل مربوط به صنعت» دسته بندی می شوند که نشان دهنده اهمیت بخش صنعت در کشور است و می تواند جهت گیری مناسبی به تصمیم سازان در دولت و نهادهای مسئول بخش خصوصی بدهد. رتبه دوم در اختیار «کارگران ساده» است. آن ها به دلیل ارائه خدمات با نرخ ارزان، مورد توجه هر سه بخش اصلی اقتصاد ما هستند. رتبه سوم در اختیار «کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل داری و ماهی گیری» قرار دارد. آن ها نیز سهمی معادل ۱۴/۵ درصد از بازار اشتغال کشور را در دست دارند. «کارکنان خدماتی و فروشندگان» چهارمین دسته از شاغلان کشور مان را تشکیل می دهند که سهمی معادل ۱۲/۹ درصد دارند.

■ رشد معاملات همراه با رشد قیمت ها در سال ۹۵

در هفت ماه منتهی به مهر ماه امسال، تعداد ۹۳ هزار و ۵۰۰ واحد مسکونی در سطح شهر تهران معامله شده که نسبت به هفت ماه سال گذشته ۱۱/۲ درصد افزایش را نشان می دهد. حتی در مورد قیمت ها هم باید گفت که در این مدت متوسط قیمت هر متر مربع خانه مسکونی ۴ میلیون و ۳۷۰ هزار تومان بوده که نسبت به هفت ماه اول سال گذشته ۴ درصد افزایش را نشان می دهد.

منطقه ۵ مثل همیشه بیشترین سهم را از قراردادهای خریدوفروش خانه های مسکونی داشته است. ۱۶ درصد از معاملات شهر تهران مربوط به منطقه ۵ بوده است. بعد از منطقه پونک، شهر زیبا، ریا شهر، شهر کاکائاتان و سایر محله های منطقه ۵، نوبت به سه منطقه ۲، ۳ و ۸ می رسد که به ترتیب سهم ۱۲، ۹/۶ و ۶ درصدی دارند.